

24 Licht in de MDV

18/19

Bloemisterij
Distel & Mirt trots
op 'goud en Milieukeur'.
De Roos Geschenken haalt in
één keer goud

20

WATERSCHAP RIJN & IJSSEL:

Certificaat is zwart op wit dat we werk maken van waterkwaliteit

8

Boomkwekerij Ebben

over Milieukeur en (inter)
nationale ontwikkelingen

Roki Tex.
Textile from
Pakistan
certified with
EU Ecolabel

16

10

MCL neemt als eerste
topklinische ziekenhuis
Milieukeur in ontvangst

6

Telersvereniging
Harvest House
ambitieuus van
start

4

De Kruidenaar: 'We wieden weer vaker met de handjes'

7

Ontwikkeling Milieukeur open teelt international

13

"MINDER MEST BETEKENT EEN BETERE KERSEN-OOGST EN DAT ZIEN WE TERUG SINDE WE ONDER MILIEUKEUR TELEN"

23

Zilver en goud voor Waterschap Roer en Overmaas en WML

27

Groen Label Kas en de glastuinbouwsector 2013

5

Milieukeur certificaten voor 22 brandblussers van Smeba Brandbeveiliging

SMK ORGANISATIE

Nieuwe opzet van de Colleges van Deskundigen agro/food.....3

MILIEUKEUR ALGEMEEN

Ontwikkelingen Milieukeur..... 14

MILIEUKEUR AGRO/FOOD DIERLIJK

Hoorzitting Milieukeur vleeskuikens en ei ...5

MILIEUKEUR AGRO/FOOD PLANTAARDIG

De Kruidenaar: We wieden weer vaker met de handjes'4

Telersvereniging Harvest House ambitieus van start6

Boomkwekerij Ebben over Milieukeur en (inter)nationale ontwikkelingen8

Ontwikkeling Milieukeur open teelt international.....7

A.C. Hartman B.V.: "Duurzamer produceren zet zoden aan de dijk" 11

Betere kersenoogstmet Milieukeur 13

MILIEUKEUR NON - FOOD

Milieukeur certificaten voor 22 brandblussers van Smeba Brandbeveiliging5

iClean: autowasstraat met hoogste rang9

MCL neemt als eerste topklinische ziekenhuis Milieukeur in ontvangst 10

Onderzoek duurzaamheid elektriciteitsleveranciers 12

EU ECOLABEL

Roki Tex: Textile from Pakistan certified with EU Ecolabel 16

Newell Rubbermaid: European restrooms are getting greener..... 17

BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

Waterschap Rijn en IJssel: Certificaat is zwart op wit dat we werk maken van waterkwaliteit 20

Herziening Barometer Duurzaam Terreinbeheer 22

Oproep Waterschap Roer en Overmaas: veel meer duurzaam terreinbeheer nodig in Limburg..... 23

Oproep Waterschap Roer en Overmaas: veel meer duurzaam terreinbeheer nodig in Limburg..... 23

BAROMETER DUURZAME BLOEMIST

De Roos Geschenken B.V. Amsterdamse bloemist haalt in een keer goud 18

Bloemisterij Distel & Mirt trots op 'goud en Milieukeur' 19

GROEN LABEL KAS

Groen Label Kas en de glastuinbouwsector 2013 27

MAATLAT DUURZAME VEEHOUDERIJ

Licht in de MDV 24

MDV 2007 - 2014..... 26

NIEUWE OPZET VAN DE COLLEGES VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD

VANAF JANUARI 2014 IS DE OPZET VAN DE SMK-COLLEGES IN DE AGRO/FOOD SECTOR GEWIJZIGD.

Drie SMK agro/food colleges (agro/food, MDVA, GLK) zijn op basis van gerelateerde sectoren samengebracht in twee colleges. Door in twee colleges aan elkaar gerelateerde certificatieprogramma's samen te brengen, kan de ontwikkeling en het beheer ervan inhoudelijk beter worden afgestemd en efficiënter uitgevoerd. De vergaderingen van beide colleges vinden steeds op één dag plaats.

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD DIERLIJK

Dit College bestaat uit deskundigen van dierlijke sectoren en algemene deskundigen en is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en beheer van duurzaamheidscriteria voor:

- Dierlijke producten (Milieukeur, inclusief bewerkte en verwerkte producten)
- Productie-inrichtingen (veestallen en viskwekerijen van Maatlat Duurzame Veehouderij en Aquacultuur)

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD PLANTAARDIG

Dit College bestaat uit deskundigen van plantaardige sectoren en algemene deskundigen en is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en beheer van duurzaamheidscriteria voor:

- Plantaardige producten, (Milieukeur, inclusief bewerkte en verwerkte producten)
- Diensten (Barometers voor duurzaam terreinbeheer, bakkerij en zoetwaren, groenten en fruit groothandel en bloemisten)
- Productie-inrichtingen (kassen van Groen Label Kas)

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD DIERLIJK PER 18-3-2014

ir. C.A.C.J. Oomen	Voorzitter
ing. K.H.J. Bolscher	NAJK (Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt)
ing. J.H.P. van Diepen	LTO Nederland
mw. ir. Eva Fransen	Natuur & Milieu
prof. dr. ir. P.W.G. Groot Koerkamp	WUR - Lifestock Research
ing. R. Hoste	WUR - Landbouw Economisch Instituut
J.D. Lycklama á Nijneholt	Federatie Agrotechniek
E.H. Marsman	Unie van Waterschappen
mw. T. Martens	Ministerie van EZ
ir. F. Mandersloot	Plv. voor ing. J.H.P. van Diepen - LTO Nederland
A.C.M. van Straaten	Plv. voor mw. T. Martens - Ministerie van EZ

COLLEGE VAN DESKUNDIGEN AGRO/FOOD PLANTAARDIG PER 18-3-2014

ir. C.A.C.J. Oomen	Voorzitter
M.M. van Giessen	LTO - Noord
J.P. Harting	AVAG - Platform Toeleveranciers Glastuinbouw
ing. F.L.K. Kempkes	WUR Glastuinbouw - Greenhouse Technology
ir. F. Mandersloot	LTO - Nederland
E.H. Marsman	Unie van Waterschappen
mw. ir. J.C. Pluimers	Deskundige landbouw en milieu - werkzaam bij Milieudefensie
ing. J.J.M. Staps	Louis Bolk Instituut

VERDUURZAMING, DYNAMISCH PROCES MET STAKEHOLDERS

Bij de Colleges van Deskundigen staat het proces centraal om te komen tot certificatieschema's met criteria en controlerichtlijnen. Om die schema's de juiste inhoud, draagvlak en praktische invulling te geven, betrekken de colleges stakeholders vanuit markt, certificaathouders, overheid, maatschappelijke organisaties en wetenschap. Dit gebeurt via bijeenkomsten van begeleidingscommissies en hoorzittingen.

De colleges zijn verantwoordelijk voor het vaststellen van de criteria en het kritisch volgen van nieuwe ontwikkelingen, zoals het beleid met

betrekking tot gewasbeschermingsmiddelen, de verbreding van thema's (bijv. biodiversiteit voor Milieukeur plantaardige en dierlijke producten; brandveiligheid voor MDVA), het nader uitwerken van sociale thema's, de internationalisering van Milieukeur, de controleerbaarheid, enzovoorts.

Door certificatieschema's regelmatig te herzien kunnen innovaties in de schema's worden opgenomen en ambitieniveaus geactualiseerd. Eenmaal vastgestelde criteria kunnen via tussentijdse besluiten van de colleges worden aangepast indien een bepaalde situatie dit vereist. ■

'WE WIEDEN WEER VAKER MET DE HANDJES'

“Verse kruiden leveren van hoge kwaliteit, dat is onze core business”, vertelt Christ Monden, samen met zijn vrouw Jacqueline eigenaar van De Kruidenaer in het Brabantse Etten-Leur. Het bedrijf werd in 2013 voor het totale teeltoppervlak Milieukeur gecertificeerd. “Steeds meer klanten hechten waarde aan duurzamere productiemethodes”, zegt Monden. “Aan die vraag komen wij graag tegemoet.”

De Kruidenaer produceert en verpakt het hele jaar rond twintig soorten verse kruiden. “Van basilicum en dille tot citroenmelisse en tijm”, vertelt de kruidenteler. “We leveren aan diverse supermarkten, horeca en fabrikanten uit binnen- en buitenland. Het bedrijf teelt zowel in kassen (4,5 ha) en onder zogenoemde tunnels (1 ha) als in de volle grond (ruim 20 ha). Buiten het seizoen importeert De Kruidenaer ook een groot aantal kruidensoorten uit het buitenland, vooral uit Spanje. Het teelt-bedrijf heeft tien vaste medewerkers in dienst. Tijdens oogstperiodes huurt De Kruidenaer daarnaast nog ruim twintig mensen in voor het oogsten en verpakken van de gewassen.

EÉN KEURMERK VOOR ALLE GEWASSEN

Monden: “Enkele jaren geleden zijn we gaan onderzoeken hoe we aan de toenemende vraag naar duurzamere producten konden voldoen. Steeds meer afnemers vragen erom. We wilden één keurmerk voor al onze gewassen. Dat betekende dat we voor al onze kruiden aan de certificeringeisen moesten kunnen voldoen. De certificering ‘biologisch’ viel daarom

bijvoorbeeld al af. Milieukeur was wel haalbaar. Al was dat uiteraard ook niet zomaar geregeld. We hebben onze productieprocessen nauwkeurig onder de loep genomen en veel verschillende maatregelen moeten treffen. En we zijn eerst gestart met een klein teeltoppervlak.” In 2012 ontving De Kruidenaer al voor een deel (7 ha) van haar productiegrond het Milieukeur certificaat.

HANDMATIG ONKRUID WIEDEN

Het bedrijf schroefde het gebruik van meststoffen, fosfaat en gewasbeschermingsmiddelen flink terug. In haar kassen werkt ze met een WKK-installatie om de kas te verwarmen en tegelijkertijd stroom te produceren met gas als brandstof. Monden: “Vrijgekomen CO₂ gebruiken we om het gewas te laten groeien en elektriciteit die we niet gebruiken, leveren we terug aan het energienet. Dat is goed voor het milieu en voor onze portemonnee.” Om gewassen en de bodem te sparen, zet De Kruidenaer ook nog maar een minimum hoeveelheid onkruidverdelgers in. “Waar mogelijk wieden we het onkruid weer met de handjes.”

AFSPRAKEN MET CONTRACTTELERS

Het bedrijf is na het behalen van het Milieukeur certificaat voor het totale teeltoppervlak alweer bezig met een volgende stap. “We onderzoeken op dit moment of we onze leveranciers in Spanje en Kenia ook voor Milieukeur kunnen laten certificeren”, zegt Monden. “En wat ervoor nodig is om die bedrijven aan de eisen te laten voldoen. Ze staan er in deze landen zeker open voor. Ze zijn bereid te investeren in duurzamere methodes zolang wij hen de garantie bieden dat we blijven afnemen. Dat is wat je noemt een win-win situatie. De markt is er klaar voor hebben wij gemerkt. Ik verwacht daarom zeker dat onze investeringen zich gaan terugverdienen.” ■

Lees ook het artikel over Milieukeur international op pagina 7.

VOORAL VEEL VRAGEN OVER AFSTEMMING KIP VAN MORGEN

HOORZITTINGEN MILIEUKEUR VLEESKUIKENS EN EI (LEGHENNEN)

Op 3 maart jl. organiseerde SMK openbare inspraakronden voor Milieukeur Vleeskuikens en Milieukeur Ei (leghennen). De belangrijkste stakeholders - keurmerkhouders, belangenbehartigers en certificatie-instellingen - waren tijdens de hoorzittingen aanwezig.

Het concept Milieukeur certificatieschema voor eieren werd 's ochtends besproken en die voor vleeskuikens in het middagedeelte. De aanpassing van enkele criteria bij vleeskuikens, in afstemming met de Kip van Morgen, riep de meeste vragen op.

AFSTEMMING KIP VAN MORGEN

Om te zorgen dat Milieukeur vleeskuikenhouders ook meteen aan de eisen van de Kip van Morgen voldoen, worden in het herziene Milieukeur certificatieschema de eisen verplicht gesteld voor een langzamer groeiend vleeskuikenras en een lagere bezetting. Deze onderdelen leverden discussie op, vooral de snellere implementatietermijn van Milieukeur ten opzichte van die van de Kip van Morgen geeft hier aanleiding toe. Het College van Deskundigen agro/food Dierlijk wil Milieukeur als vooruitstrevend keurmerk behouden, met een hoger ambitieniveau dan geldende en toekomstige wet- en regelgeving; dit vergt een extra inspanning van ondernemers die aan Milieukeur deel willen nemen.

Door de nieuwe eisen voor een langzamer groeiend vleeskuikenras en lagere bezetting, worden de normen voor excreties verruimd. Vooral uit de hoek van de belangenbehartigers (zoals LTO, NOP, Nepluvi en NVP) zijn veel vragen gesteld over de impact van de dierenwelzijnseisen op de milieuprestaties van de pluimveebedrijven. Een hogere ambitie op dierenwelzijn heeft een negatieve invloed op de milieuprestaties. Bedrijven met reguliere vleeskuikenrassen worden straks voor Milieukeur uitgesloten, ondanks dat zij een betere milieuprestatie (kunnen) leveren dan bedrijven met langzamer groeiende vleeskuikenrassen.

Naast de verplichte eisen, was ook een aantal keuzemaatregelen onderwerp van discussie. Het ging er met name over dat de maatregelen om het antibioticagebruik te verminderen of meer mest te verwerken, met een relatief laag aantal punten worden gewaardeerd in de keuzemaatlatten.

EI (LEGHENNEN)

Voor Milieukeur Ei (leghennen) zijn nieuwe eisen opgenomen voor het gebruik van groene stroom en voor het opleidingsniveau van de pluimveehouder. Actuele kengetallen (gebaseerd op KWIN-resultaten) maakten noodzakelijk dat de Milieukeur normen voor energieverbruik en mineralenexcreties werden bijgesteld met behoud van het ambitieniveau.

De input van de hoorzittingen wordt meegewogen door het College van Deskundigen agro/food Dierlijk bij het vaststellen van de definitieve certificatieschema's Milieukeur Vleeskuikens en Milieukeur Ei. Naar verwachting worden die op 1 juli 2014 gepubliceerd. ■

MILIEUKEUR CERTIFICATEN VOOR 22 BRANDBLUSSERS VAN SMEBA BRANDBEVEILIGING

STEEDS GROTERE VRAAG NAAR 'GECERTIFICEERD'

Kort geleden werden 16 nieuwe brandblussers van Smeba Brandbeveiliging met Milieukeur gecertificeerd. Theo Coenders, operationeel manager bij Smeba, is van mening dat het aanbieden van gecertificeerd duurzamer brandblussers gewoon een must is. "We produceren steeds meer brandblussers die een hoge 'blusrating' koppelen aan een zo milieuvriendelijk mogelijk brandblusmiddel. En dan kunnen we wel zeggen dat onze brandblussers duurzamer zijn, maar met een certificaat bewijs je dat ook. En dat is belangrijk, want we zien een toenemende vraag vanuit 'duurzaam inkopen' bij overheden, maar ook bij steeds meer andere organisaties zoals in de zorg en in het onderwijs, in de financiële branche en in het midden- en kleinbedrijf."

Totaal zijn nu 22 brandblussers van Smeba gecertificeerd met Milieukeur. Het gaat om:

- **Schuimblussers**
MF-20, MF-30, MF-60, MF-60E, MF-60GS, MF-90, MF-90E, MF-90GS, XF-20, XF-60, XF-60GS, XF-90GS, XW-30, XW-60
- **CO₂/koolzuur blussers**
MC-2A, MC2E, MC-2AE, MC-5A, MC5E
- **Vetblussers**
MWF-20, MWF-30, MWF-60 S

Smeba Brandbeveiliging BV bestaat sinds 1971 en is onderdeel van de Moyne Roberts groep Europa. Het hoofdkantoor is gevestigd in Wijchen bij Nijmegen en het bedrijf heeft 120 werknemers. ■

Ze bestaan nog maar sinds eind vorig jaar, maar de ruim 70 bij Harvest House aangesloten glasgroentelers gaan daadkrachtig van start. Dit moet ertoe leiden dat een gevarieerd aanbod in vruchtgroenten het hele jaar rond geleverd kan worden. De jonge organisatie formuleert momenteel ambitieuze uitgangspunten op het gebied van kwaliteit, veiligheid, arbeidsomstandigheden en duurzaamheid.

TELERSVERENIGING HARVEST HOUSE AMBITIEUS VAN START

“Harvest House heeft een aanzienlijk aandeel in het areaal vruchtgroenten in Nederland”, vertelt Jessica Hamelink, verantwoordelijk voor communicatie bij Harvest House. “We hebben bijna 380 hectare tomaten waarvan 269 hectare jaarrond beschikbaar is door belichte teelt. Daarnaast beschikken we ongeveer over een even groot areaal paprika’s, circa 390 hectare. Tenslotte hebben we zo’n zes hectare aubergines en drie hectare komkommers. Onze telers zitten door het hele land, met een grote concentratie in het Westland, Berkel en Rodenrijs, Bleiswijk, Noord-Holland, Brabant en Zeeland. Het streven is een zo compleet mogelijk aanbod te hebben, dat gedurende het gehele jaar verkrijgbaar is. Wij leveren direct aan retailers maar ook

aan expediteurs en groothandels waarbij de kernafzetlanden Nederland, Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en België zijn.”

DUURZAAMHEIDSBELEID

Bij Harvest House past een gedegen kwaliteits- en duurzaamheidsbeleid, zegt Marco Hanemaaijer, die daar bij Harvest House voor verantwoordelijk is. “Ik ben daarom volop in de weer met het inventariseren van onze huidige footprint op het gebied van energie en water en onze prestaties op het gebied van voedselveiligheid, kwaliteit, gewasbeschermingsmiddelen, bio based economy en sociale praktijken. Het doel daarvan is uiteraard dat wij ons, op basis van die nulmeting, steeds verbeteren.

Vooral op energiegebied boeken we continu vooruitgang. Veel telers gebruiken al een WKK, maar ook het gebruik van restwarmte en aardwarmte komt steeds vaker voor. Zulke dingen zullen we blijven stimuleren.

BESTAANSRECHT GLASTUINBOUW

Frank van Kleef is een van de aangesloten telers. Royal Pride, waarvan hij één van de eigenaren is, is een toonaangevend glastuinbouwbedrijf dat op 52 hectare een

grote variatie aan tomaten teelt. Van Kleef is binnen Harvest House één van de voorlopers op duurzaamheidsgebied. Hij is dan ook al enige jaren in het bezit van het Milieukeurcertificaat. “Zes jaar geleden zijn we met een groep telers in gesprek gegaan met milieuorganisaties over de toekomst van onze sector”, zo vertelt hij. “Als uitgangspunt namen we: hoe zorgen we ervoor dat glastuinbouw het maatschappelijk bestaansrecht behoudt? Samen zijn we op zoek gegaan naar het punt waarop wij elkaar konden vinden. Dit heeft - onder andere - geleid tot het certificatieschema Milieukeur Glasgroenten.”

“PAS TEVREDEN
ALS ALLE HARVEST
HOUSE-TELERS
MILIEUKEUR
GECERTIFICEERD ZIJN.”

VEILIG EN GEZOND

Over zijn persoonlijke motivatie is Van Kleef heel helder. “Met Milieukeur kun je je onderscheiden en daardoor een hogere afzet bereiken. Je krijgt er geen hogere prijs door. Maar voor mij telt óók dat ik zeker wil weten dat ik er alles aan heb gedaan om een zo laag mogelijke milieu-impact te hebben. Ik neem elke week een doosje tomaten voor mijn gezin mee naar huis en ik wil dat die tomaten veilig en gezond zijn. En wat ik voor mijn gezin wil, wil ik ook voor mijn consumenten.”

ALLE TELERS MILIEUKEUR

De gezamenlijke ambitie van Harvest House is flink. Zo is Van Kleef pas tevreden als alle Harvest House-telers Milieukeur gecertificeerd zijn, “maar daar hoort dan wel bij dat onze afnemers om gecertificeerd product gaan vragen.” Van Kleef: “We hebben onszelf geen groeidoelstelling opgelegd, maar groei zal een logisch gevolg zijn van de manier waarop wij bij Harvest House ondernemen. Het doel van Harvest House? Over vijf jaar dé vruchtgroentespecialist van Europa zijn.” ■

VAN LINKS NAAR RECHTS: JESSICA HAMELINK, MARCO HANEMAAIJER
EN FRANK VAN KLEEF

ONTWIKKELING MILIEUKEUR OPEN TEELT INTERNATIONAL

Er is een toenemende vraag van de Nederlandse retail om het jaar rond Milieukeur producten uit de open teelt te kunnen leveren. Er is al jaren Milieukeur teelt van sla, rucola en baby leaves in Spanje en Italië; in Duitsland wordt voor de Nederlandse markt peen geteeld.

ZUID-EUROPA

Op dit moment ontwikkelt SMK, samen met DLV Plant Milieukeur criteria voor de teelt van groente en fruit in Zuid-Europa. Hiervoor bezocht Stefanie de Kool – projectleider agro/food bij SMK – in maart van dit jaar een aantal Spaanse telers om te beoordelen welke aanpassingen er moeten plaatsvinden ten opzichte van het Nederlandse schema en in hoeverre de Spaanse bedrijven aan de Milieukeur criteria kunnen voldoen. Stefanie geeft een toelichting: “De Spaanse bedrijven zijn goed georganiseerd en zijn gewend om te werken met certificatieschema’s voor diverse

Europese supermarkten. Milieukeur vraagt vaak net wat meer en integreert de verschillende duurzaamheidsaspecten in één schema. Dus niet alleen aandacht voor milieu of landschap of sociale aspecten, maar een combinatie daarvan. De Spaanse telers zien er het belang van in om goed voor hun productieomgeving te zorgen. Eén van de bedrijven zag de teelt volgens Milieukeur als de enige toekomst.”

ZUID-AFRIKA

In 2013 publiceerde SMK Milieukeur certificatieschema’s voor druiven en citrus in Zuid-Afrika. Het schema werd ontwikkeld op verzoek van

Jaguar The Fresh Company en in samenwerking met lokale wetenschappers, SIZA (Sustainability Initiative of South Africa), telers en adviseurs. In januari 2014 kwamen de eerste Milieukeur gecertificeerde druiven naar de Nederlandse supermarkten; dit najaar worden de eerste Milieukeur citrusvruchten verwacht. Een verdere ontwikkeling is een opschaling van Milieukeur druiventeeft naar andere productielanden zoals India, Egypte en Peru.

KENIA

Op verzoek van een Nederlandse importeur heeft SMK een project opgestart voor het ontwikkelen van een Milieukeur certificatieschema voor de teelt van plantaardige producten (onder meer haricots verts) in Kenia. Hierbij wordt samenwerking gezocht met lokale telers, adviesbureaus, wetenschappers en maatschappelijke organisaties. Ook wordt onderzocht of een aantal Keniaanse kruidentelers in principe kunnen voldoen aan de vraag van de Nederlandse markt naar Milieukeur gecertificeerde kruiden. ■

LILLIANE PLOUMEN, MINISTER VAN BUITENLANDSE
HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, ONTVING
HET EERSTE KISTJE ZUID-AFRIKAANSE MILIEUKEUR
DRUIVEN UIT HANDEN VAN KEES RIJNHOUT, DIRECTEUR
VAN JAGUAR THE FRESH COMPANY UIT RIDDERKERK.

BOOMKWEKERIJ EBBEN OVER MILIEUKEUR EN (INTER)NATIONALE ONTWIKKELINGEN

Boomkwekerij Ebben is voor het vierde jaar op rij voor haar hele bedrijfsareaal (350 hectare) gecertificeerd voor Milieukeur. Over dat, en andere zaken een gesprek met Gerwin de Bruijn, teeltchef heesters en coniferen bij Ebben.

VRIEND EN VIJAND

“Bij Ebben ben ik als teeltchef samen met onze milieufunctionaris Armand Zeelen verantwoordelijk voor alles dat te maken heeft met de certificering voor Milieukeur”, aldus Gerwin. “Het gaat dan onder meer om de ontwikkeling en uitvoering van bemestings- en gewasbeschermingsplannen, bewateringsplannen en de registratie ervan. Voor een goede teelt is ‘de bodem’ van groot belang, want de kwaliteit van de bodem staat rechtstreeks in verband met de gezondheid en goede groei van de boom of plant. Die kwaliteit bereiken we onder meer door organische meststoffen en compostthee te gebruiken. Verder bestrijden we ziekten en plagen zoveel mogelijk met behulp van hun natuurlijke vijanden. Onze percelen maken we aantrekkelijk voor die vijanden (onze ‘vrienden’) door het zaaien van bloemenmengels waar insecten op af komen. We hebben ook bijenkasten geplaatst en vogelkastjes opgehangen. Allemaal innovaties die gestimuleerd worden vanuit de Milieukeur criteria.” Om bij te blijven met de ontwikkelingen en mogelijkheden van natuurlijke bestrijding maakt Ebben deel uit van het Praktijknetwerk Duurzame Aanpak van ziekten, plagen en onkruiden.

(INTER)NATIONAAL

Ebben levert haar boomkwekerijproducten in Nederland –eventueel via tussenleveranciers– voornamelijk aan overheden, maar ongeveer 80 procent van de boomkwekerijproducten van

Ebben vindt haar weg naar buitenlandse afnemers, voornamelijk overheidsinstanties maar ook private organisaties. Enkele recente projecten: Venco Campus Eersel (meest duurzame gebouw van Europa), Schinkeleilanden Amsterdam, Centre Pompidou Metz, Dakpark Rotterdam, Hilton Hotel Wembley Stadium, Düsseldorf International Airport, FIFA Zürich, Kremlin Moskou en Messe Stuttgart. Gerwin: “Sporadisch komt het voor dat ook buitenlandse opdrachtgevers naar ons Milieukeur certificaat vragen, vorig jaar enkele keren vanuit Engeland en Frankrijk. Je moet daarbij wel beseffen dat ‘duurzaam inkopen’ door buitenlandse overheden op dit moment nog veel minder een issue is dan in Nederland. Maar ik zie langzamerhand wel een toenemende vraag naar duurzamer geteelde boomkwekerijproducten ontstaan. Zo komt het voor dat er bij een aanbesteding wordt gevraagd naar ons mest- en middelengebruik. Dat kunnen we dan met ons Milieukeur certificaat en daarbij behorende registraties eenvoudig aantonen.” Wel merkt Gerwin op dat Milieukeur in het buitenland nauwelijks bekend is: “Wij moeten het keurmerk daar echt uitleggen. Ik hoop dat SMK ons daarin ook gaat ondersteunen*.”

KENNIS BEZUINIGEN EN AANBIEDEN

Gerwin ziet de rol van een teler als ‘alleen maar’ leverancier van boomkwekerijproducten steeds meer veranderen naar die van adviseur/leverancier. “Door bezuinigingen bij overheden

GERWIN DE BRUIJN, TEELTCHIEF
HEESTERS EN CONIFEREN BIJ EBBEN

en andere organisaties is er naar mijn idee ook veel kennis van aankoop, aanplant, nazorg en onderhoud van het groen wegbezuinigd. Wij hebben dat al een tijd geleden opgepakt door via onze eigen landschapontwerpers en cultuurtechnici opdrachtgevers te kunnen informeren en adviseren over bijvoorbeeld groensferen en -kleuren, standplaatsen, groeiplaatsomstandigheden, soortkeuzes en dergelijke. Wij merken dat deze inbreng echt werkt en meehelpt aan een duurzamer beheer van aanplant. Dat is ook een van de redenen dat wij dit jaar in september deelnemen aan de organisatie van de ‘Innovatiedag bomen voor de toekomst’, samen met DLV Plant en het ‘Praktijknetwerk Duurzame aanpak van ziekten, plagen en onkruiden’. Op die dag staat onder meer innovatie en het belang van functioneel en duurzaam groen centraal**. Wij hopen daar veel groenvakmensen te ontmoeten!” ■

*Zie: www.milieukeur.nl/232/international
**Zie: ‘Innovatiedag bomen voor de toekomst’

AUTOWASSTRAAT MET HOOGSTE RANG

De autowasstraat iClean in Brunssum heeft Milieukeur behaald. Eigenaar Ralph Beckers legt uit waarom de wasstraat de duurzaamste van Nederland is, en zelfs generaals er gebruik van maken.

“Al veertig jaar hebben we een succesvol autoschadebedrijf”, vertelt Ralph Beckers. “Een paar jaar geleden wilde ik graag uitbreiden, maar dan niet in het schadeherstel. We zijn op zoek gegaan naar aanverwante branches en kwamen uit op een autowasstraat. We besloten het groots aan te pakken. Daarom hebben we een iClean wasstraat laten bouwen, met een investeringsbedrag van 2,2 miljoen euro. De wasstraat opende in december 2012 en gelukkig draaien we heel erg goed.” Beckers denkt dat hij er goed aan gedaan heeft om al in de bouwfase te communiceren over waar hij mee bezig was: “...de duurzaamste wasstraat van Nederland. Dat, in combinatie met de goede reputatie van ons autoschadebedrijf, heeft er volgens mij toe geleid dat de wasstraat al vanaf het begin een succes is.”

MAATREGELEN

De wasstraat is duurzamer dan regulier, vanwege een groot aantal maatregelen. “Zo is de apparatuur van zichzelf al energiezuiniger dan gebruikelijk, maar we hebben bijvoorbeeld ook 300 zonnepanelen, waardoor we zo’n

30.000 auto’s per jaar energieneutraal kunnen wassen”, legt Beckers uit. “Daarnaast wordt honderd procent van het water hergebruikt, zonder toevoeging van parfum. Normaal gesproken is dat namelijk wel nodig, omdat na elke wasbeurt de zuurgraad van het water daalt en het gaat stinken. Daarnaast vervuult het water natuurlijk tijdens het wassen. Wij hebben echter een apparaat aangeschaft dat het water biologisch zuivert met behulp van levende bacteriën. Daarnaast gebruiken we een luchtwarmtepomp die ervoor zorgt dat we minder energie verbruiken voor de verwarming in de wasstraat. Tegelijkertijd zorgt dit systeem voor verwarming van een warmwaterboiler die wordt gebruikt door de vier afzonderlijke ‘selfwashboxen’, die we ook nog hebben.”

REDENEN MILIEUKEUR

“Milieukeur hebben we gehaald om verschillende redenen”, vervolgt Beckers. “Ten eerste omdat we het nodig hebben om te voldoen aan de voorwaarden voor de Milieuinvesteringsaftrek. Daarnaast helpt het ons te bewijzen dat we echt duurzamer zijn dan de rest. En

tenslotte gaf het ons een zetje in de rug om nog nauwkeuriger te gaan bezien waar we verdere besparingen kunnen doorvoeren. We hebben via een computersysteem nauwkeurig inzicht in het energieverbruik op detailniveau van alle installaties. Op die manier kwam aan het licht dat de stofzuigerinstallatie teveel energie verbruikt. Hier zullen wij dus extra maatregelen nemen.”

GENERAALS

Omdat de iClean wasstraat de modernste technologie en middelen gebruikt, heeft Beckers naar eigen zeggen niet heel veel moeite hoeven doen voor het Milieukeur. “De bijbehorende registraties konden we toch al met één druk op de knop tevoorschijn halen. Ik ben blij met de certificering, die we officieel in het voorjaar van 2014 behaalden. Ik hoop dat het een positieve uitstraling zal hebben naar de markt, hoewel we dus over de klandizie niet te klagen hebben.” Heeft de ligging naast de Duitse grens ook nog een positieve invloed op de omzet? “We zien hier heel wat Duitse kentekens, inderdaad”, zegt Beckers. “In Duitsland is het verboden om je auto op straat te wassen. Daar profiteren wij van. Daarnaast hebben we flink wat ‘aanloop’ van de nabij gelegen militaire basis. Zelfs de auto’s van de generaals worden hier gewassen.” ■

MCL NEEMT ALS EERSTE TOPKLINISCHE ZIEKENHUIS MILIEUKEUR IN ONTVANGST

Op 4 maart 2014 namen Kees Donkervoort, voorzitter directie Medisch Centrum Leeuwarden (MCL) en Omayra Nooitgedagt, milieuoördinator, namens het MCL het gouden certificaat Milieuthermometer Zorg met Milieukeur in ontvangst.

VLNR: Omayra Nooitgedagt (Milieuoördinator), Kees Donkervoort (Directievoorzitter MCL), Ineke Vlot (Manager Non-Food Stichting Milieukeur) en Adriaan van Engelen (Directeur Milieuplatform Zorgsector).

Het ziekenhuis mag daarmee het officiële keurmerk van SMK voeren. Het MCL is het eerste topklinische ziekenhuis dat het Milieukeur certificaat heeft behaald en het eerste ziekenhuis in het Noorden met dit keurmerk. Het MCL besloot vorig jaar voor deze milieucertificering te gaan. Certificering geeft inzicht in het duurzaamheidsbeleid, de milieuprestaties en de duurzame bedrijfsvoering van de organisatie, waarmee de organisatie zich ook meer kan profileren als een transparante en toegankelijke organisatie.

MILIEUTHERMOMETER ZORG – MILIEUKEUR

De Milieuthermometer Zorg bestaat uit een set van criteria om aan een duurzame bedrijfsvoering te voldoen op grond waarvan een ziekenhuis, GGZ, verpleeghuis of zorginstelling een bronzen, zilveren of gouden certificaat kan halen. Het gouden certificaat is gekoppeld aan het keurmerk Milieukeur.

TROTS

Kees Donkervoort, voorzitter directie MCL, is erg trots op deze erkenning: “MCL is zich bewust van de verantwoordelijkheid die zij heeft tegenover patiënten, bezoekers, medewerkers en de omgeving als het gaat om het milieu. Ons duurzaamheidsbeleid vormt een volwaardig onderdeel van het ondernemingsbeleid. Het MCL ziet het als een uitdaging om groei te realiseren binnen alle randvoorwaarden op milieugebied. Wij verrichten een aanzienlijke inspanning om de milieubelasting die kan ontstaan door onze bedrijfsvoering, te voorkomen. Relevante onderwerpen hierbij zijn:

“ONS
DUURZAAMHEIDSBELEID
VORMT EEN
VOLWAARDIG
ONDERDEELVAN HET
ONDERNEMINGSBELEID.”

energiemanagement, duurzaam inkopen, duurzaam bouwen, afvalmanagement, actief beleid rondom gevaarlijke stoffen, geluid, emissies naar lucht, water en bodem en integrale (brand)veiligheid”.

‘DUURZAMER’ IS MENSENWERK

Kees Donkervoort: “Bij dit alles mogen wij niet vergeten dat het gaat om mensenwerk. Steun van onze medewerkers is noodzakelijk om een verantwoord milieubeleid te realiseren. Onze waardering gaat dus naar onze medewerkers voor hun grote betrokkenheid en inzetbaarheid om een goede in vulling te geven aan milieuzorg en duurzaamheid binnen onze bedrijfsvoering en het resultaat mag er zijn: het gouden certificaat Milieuthermometer Zorg met Milieukeur. Een prestatie van formaat!”

AAN DE BASIS

Met het Milieu Platform Zorgsector en SMK heeft Omayra Nooitgedagt, milieuoördinator van het MCL-Zorgpartners Friesland, meegewerkt aan het ontwikkelen van de Milieuthermometer Zorgsector om structurele milieuzorg, milieuwinst en transparantie in de zorgsector te realiseren. Omayra: “Wij werken al heel lang aan milieuzorg en duurzaamheid en zijn continu hiermee bezig. Goede milieuzorg vindt bij onze organisatie op een systematische wijze plaats. Dit betekent dat een milieubeleid is vastgesteld, en dat dit milieubeleid planmatig en volgens vastgelegde afspraken wordt uitgevoerd, periodiek geëvalueerd en waar nodig verbeterd en/of aangepast. Een goede, dus proactieve milieuzorg, die zorgt voor minder verbruik van producten en stoffen, meer gebruik van milieuvriendelijke producten, een duurzamer energie-efficiency beleid en een doelmatige scheiding en hergebruik van afvalstoffen”.

“DUURZAMER NIET DUURDER”

“Ik spreek graag tegen dat –wat vaak wordt gedacht- ‘duurzamer’ ook ‘duurder’ is”, aldus Omayra. “Zo bespaart MCL bijvoorbeeld door de inzet van een WKK-installatie 500.000 euro per jaar op energie en door gebruik van LED gaan de jaarlijkse kosten voor verlichting met 200.000 euro omlaag. En een relatief simpele maatregel als het uitzetten van computers en beeldschermen buiten werktijd levert MCL zelfs een energiebesparing op van 100.000 euro per jaar!” ■

JOHAN DE SCHIFFART, MANAGER QUALITY CONTROL, KWALITEIT EN MILIEU.

“DUURZAMER PRODUCEREN ZET ZODEN AAN DE DIJK”

In Sexbierum, achter de zeedijk aan de Waddenzee, ligt het glastuinbouwbedrijf A.C. Hartman BV, één van de grootste in Nederland. De kassen van het familiebedrijf werden in 2010 al voor Groen Label Kas gecertificeerd. Onlangs is daar het Milieukeur certificaat bijgekomen voor de teelt van komkommers, paprika's en rode pepers.

Het bedrijf van de familie Hartman telt 43 hectares tuinbouwgrond en produceert jaarlijks 30,5 miljoen komkommers, 1,3 miljoen snack-komkommers, 4,8 miljoen Eko komkommers, 8,4 miljoen kilo paprika's en 115.000 kilo rode pepers. A.C. Hartman heeft 125 medewerkers in dienst en verhandelt zijn groenten aan een grote supermarktketen. “Voor een bedrijf van onze omvang is duurzamer werken een hele operatie. Het gaat gepaard met veel extra werk en de financiële investeringen liegen er niet om. Maar om meerdere redenen vinden wij het zeer zeker de moeite waard”, zegt Johan de Schiffart, manager Quality Control, Kwaliteit en Milieu bij A.C. Hartman.

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

De Schiffart: “Onze afnemer, de partij waarmee wij zaken doen, wenst kwaliteit en hechten daarbij steeds meer waarde aan een duurzamer productie. Vooral ook omdat hun klanten (consumenten) daar steeds vaker om vragen. Met het Milieukeur certificaat kunnen we ons op dat gebied goed profileren; we kunnen aantonen dat A.C. Hartman duurzaam ondernemen hoog in het vaandel heeft staan. We zijn

daarom erg blij met het certificaat, het draagt bij aan een positieve uitstraling van ons bedrijf. En dat is natuurlijk goede reclame.” “Daarnaast vinden we dat we een verantwoordelijkheid hebben. Ons jaarlijks gasverbruik is bijvoorbeeld erg groot. Door op verantwoorde wijze met dat verbruik om te gaan, besparen we niet alleen veel geld, we sparen ook het milieu. Duurzamer produceren zet bij ons echt zoden aan de dijk.”

WATERRECYCLING SYSTEEM

A.C. Hartman stookt haar goed geïsoleerde kassen met HR-ketels en warmtekrachtkoppeling (WKK) motoren. Deze investeringen had het bedrijf al in 2010 gedaan om te voldoen aan de eisen van Groen Label Kas. “We hadden al veel voor elkaar”, zegt De Schiffart. “Toch zijn er ook nog punten waar we hard aan hebben gewerkt voor het Milieukeur certificaat. Voor het eerder behaalde Groen Label Kas certificaat hadden wij ook voor een deel van onze kassen een gesloten waterrecycling systeem gerealiseerd. Nu werken wij in alle kassen met dat systeem dat veel water bespaart en voorkomt dat afvalstoffen in de bodem

terechtkomen.” Daarnaast let het bedrijf nog scherper dan voorheen op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en werken we zoveel mogelijk, nog meer dan voorheen, met biologische middelen tegen ziekten en plagen.

ACTIEPUNTENLIJST

“Tijdens het certificatietraject hebben we gewerkt met een actiepuntenlijst”, vertelt de manager. “Wekelijks kwamen we met een paar collega's bij elkaar om alle punten te bespreken en de taken te verdelen. Vooral het aanvragen van vergunningen en het registreren van alle teeltgegevens kostte ons veel tijd. Het hele traject is in feite een intensief onderzoek van je eigen bedrijf. Het brengt alle werkprocessen in alle kassen volledig in kaart. Dat vinden wij overigens een belangrijke meerwaarde van Milieukeur. Met het certificaat kunnen we bewijzen dat we het goed voor elkaar hebben.” A.C. Hartman onderzoekt momenteel of het oppompen van aardwarmte rendabel is. Via een buizenstelsel wordt de warmte (van 70 tot 80 graden Celsius) de kassen ingepompt en daarna weer terug de grond in geleid. “Daar verwachten wij veel van”, aldus De Schiffart. ■

ONDERZOEK DUURZAAMHEID ELEKTRICITEITSLEVERANCIERS

Kortgeleden publiceerden zeven milieu- en consumentenorganisaties – Consumentenbond, Greenpeace, Natuur & Milieu, Vereniging Eigen Huis, Wereld Natuur Fonds, Hivos en WISE – een gezamenlijk ontwikkelde ranking over hoe 'groen' energieleveranciers eigenlijk zijn.

De zeven organisaties onderzochten 29 leveranciers van groene energie op hun duurzaamheid, en de duurzaamheid van de door deze bedrijven in Nederland geleverde stroom.

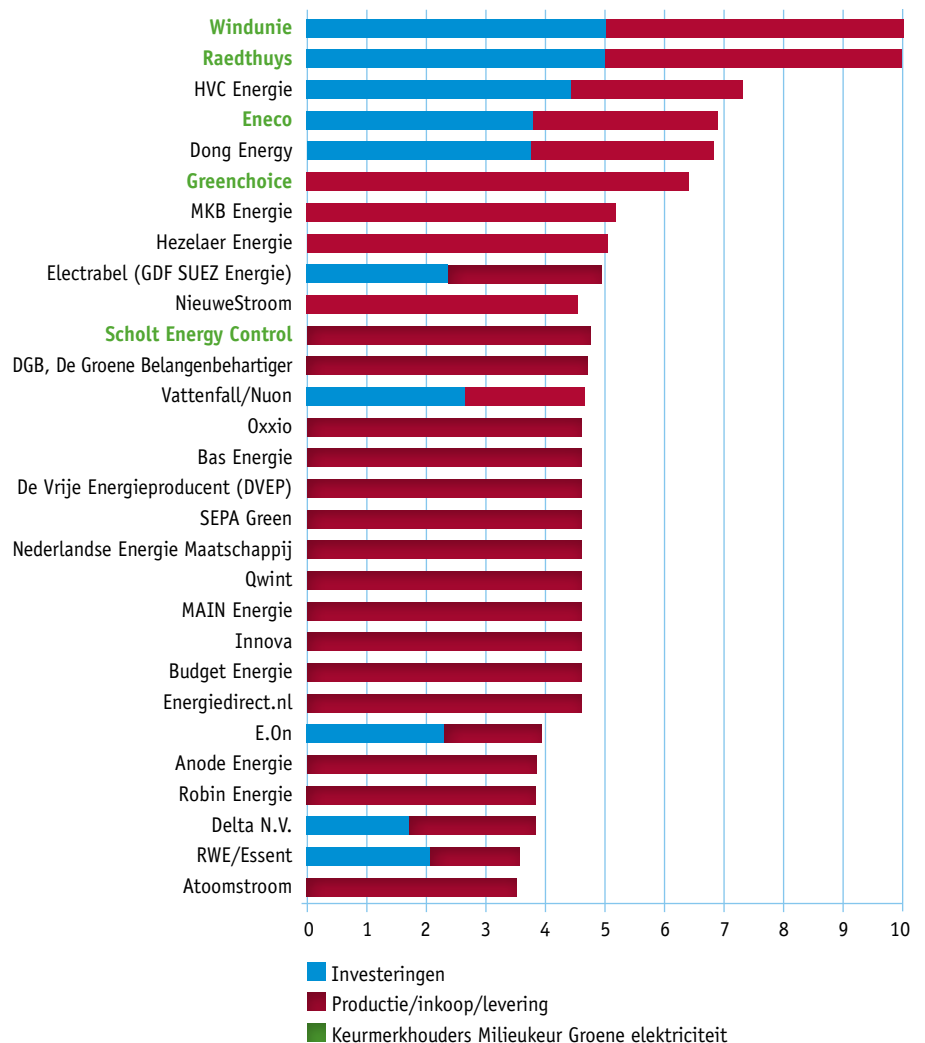
RANKING

Onderzoeksbureau CE Delft verzamelde de informatie voor de ranking. Tijdens het onderzoek fungeerden CertiQ, Milieu Centraal en SMK als klankbordgroep voor de onderzoeksmethode. De ranking kwam uiteindelijk tot stand door de energieleveranciers te beoordelen op twee onderdelen van de bedrijfsvoering, die ieder voor 50% meetellen:

- investeringen in opwekking van duurzame elektriciteit;
- de productie, levering en inkoop van duurzame elektriciteit.

MILIEUKEUR PRESTEERT GOED

Keurmerkhouders Milieukeur Groene elektriciteit presteren prima in dit onderzoek. De Windunie (windenergie) en Raedthuis (product: 100% Pure Energie uit zon en wind) scoren als beste in het onderzoek en leveren uitsluitend Milieukeur gecertificeerde groene elektriciteit. Een deel van de door Eneco en Greenchoice geleverde groene elektriciteit heeft het Milieukeur certificaat. Scholt Energy Control verhandelt onder meer het Milieukeur gecertificeerde product 'Waarborgwind', maar doet geen investeringen in opwekking van duurzame energie, wat dan ook in de score tot uitdrukking komt. ■

Ranking. Het rapport 'Onderzoek duurzaamheid elektriciteitsleveranciers' is te downloaden via websites van de deelnemende organisaties. In de maart uitgave van de Consumentengids staat een uitgebreid artikel over dit onderwerp. Dong Energy stopt binnenkort als energieleverancier in Nederland; Eneco neemt de klanten over.

YVONNE EN ROB JANSSEN MET DOCHTER LIZA.

BETERE KERSENOOGST MET MILIEUKEUR

De zoete, donkerrode kersen uit het land van Maas en Waal komen er binnenkort weer aan. In Deest teelt de familie Janssen al meer dan 50 jaar kersen en peren. Sinds een paar jaar is de kersenteelt gecertificeerd met Milieukeur.

Op het bedrijf van Yvonne en Rob Janssen in Deest worden als hoofdassen Kordia en Regina kersen geteeld. De kersenteelt speelt zich af op een oppervlakte van 3,7 hectare, en dit voorjaar is begonnen met een uitbreiding van nog eens 2,5 hectare. Maar deze bomen zullen dit jaar nog geen vrucht dragen. "Als je geluk hebt, kun je in het tweede jaar een beetje oogst ervan hebben. Kersenteelt is namelijk een moeilijke teelt", stelt teler Rob Janssen. "Alles moet kloppen om een goede oogst te behalen. De bloei is een belangrijke periode: binnen twee weken moeten de bloemen bestoven worden. De bomen en bloemen zijn uiterst gevoelig en je moet ze dus goed en nauwkeurig verzorgen. Daarnaast is het een kort maar hevig oogstseizoen: onze kersen plukken we van half juli tot eind augustus."

HOGERE SEGMENT

Sinds de certificering met Milieukeur luistert de kersenteelt voor de familie Janssen nóg nauwer, maar ze hebben het er graag voor over. "Drie jaar geleden vroeg onze afzetorganisatie Smeding of wij onze kersen wilden verkopen

onder het merk Mijnboer", vertelt Rob. "Dat is heel interessant, omdat je dan in het hogere segment terecht komt. Voorwaarde was wel dat wij onze teelt zouden certificeren met Milieukeur. Wij pakten graag die handschoen op, alleen kwamen we er tot onze verrassing achter dat er nog geen Milieukeur certificatieschema voor kersen bestond."

MIDDELENGEBRUIK

"We zijn toen samen met SMK en een fruitteelt-voorlichter aan de slag gegaan om een volwaardig en haalbaar certificatieschema te ontwikkelen", vervolgt Rob. "Ik heb in die tijd gevraagd een aantal vereisten bij te stellen. Dat had vooral te maken met beperking van het middelengebruik. Op zich is dat een goed streven, maar je moet oppassen dat schimmels niet resistent worden en als je maar een beperkt pakket hebt, loop je dat risico."

We zijn daar samen met SMK op een goede manier uitgekomen, net als bij de strenge vereisten voor het gebruik van dierlijke mest."

BETERE OOGST

De familie Janssen heeft veel aanpassingen moeten doen om aan Milieukeur te voldoen. "Die zijn allemaal vastgelegd in ons teeltplan", zegt Rob. "Overigens hebben de maatregelen een positief effect op de teelt. De kersenboom moet je namelijk niet 'verwennen'. Daarmee bedoel ik dat veel bemesten helemaal niet goed is. Een kersenboom moet een beetje 'schraal

^

"MINDER MEST BETEKENT EEN BETERE KERSENOOGST EN DAT ZIEN WE TERUG SINDE WE ONDER MILIEUKEUR TELEN"

v

staan', anders stopt hij alle energie in de groei en niet in de fruitopbrengst. Minder mest betekent dus een betere oogst en dat zien we zeker terug sinds we onder Milieukeur telen."

PERSOONLIJK

Smeding zet de producten af onder Milieukeur, met de merknaam Mijnboer. Je kunt de kersen kopen bij Marqt, en op het bedrijf zelf. "Het grappige is", vertelt Rob, "dat via dit concept je persoonlijk in contact komt met de consument, aangezien je met naam en toenaam op de verpakking staat. Ik heb zelfs wel eens mensen hier over de vloer gehad die in Enschede een doosje kersen hadden gekocht en wel eens wilden zien of het allemaal echt hier vandaan kwam. 'Hé, hij bestaat echt!' hoorde ik toen ze mij zagen lopen. Ik heb daar erg om gelachen." ■

SMK NIEUWS

72

ONTWIKKELINGEN MILIEUKEUR

BRANDBLUSMIDDELEN

Om de herziening van de Milieukeurcriteria voor brandblusmiddelen voor te bereiden is de begeleidingscommissie bijeengekomen. De mogelijkheden voor eventuele uitbreiding met spuitbusblussers en met criteria voor vorstvrije blusmiddelen worden momenteel nader bestudeerd. Het huidige Milieukeurcertificatieschema brandblusmiddelen is geldig tot 1 juni 2014. ■

BE- EN VERWERKTE PRODUCTEN

Milieukeur Bewerkte en Verwerkte producten is ongewijzigd verlengd tot 1 juli 2014. De inhoud van het certificatieschema is niet gewijzigd; alleen de reeds in 2013 gepubliceerde aanvullende besluiten zijn in de criteria doorgevoerd. SMK werkt momenteel aan de herziening van dit certificatieschema. Wilt u op de hoogte blijven van de herziening van Milieukeur Be- en verwerkte producten dan kunt u zich via de Milieukeur website aanmelden voor de digitale SMK-nieuwsbrief.

www.milieukeur.nl > Nieuws >
Digitale nieuwsbrief

DATACENTERS: KLIMAATBEHEERSING

De herziening van de criteria van het Milieukeurcertificatieschema klimaatbeheersing bij datacenters is voorbereid. Metingen en kentallen die worden gehanteerd in het Milieukeurcertificatieschema blijken aan te aansluiten bij het Duitse milieukeurmerk "Blaue Engel" voor datacenters. De te certificeren productgroep in de "Blaue Engel" betreft echter een compleet datacenter en niet alleen de klimaatbeheersing van datacenters, zoals Milieukeur. De voorstellen voor wijziging, met name voor het flexibeler omgaan met deellast, hebben vooral betrekking op het meetprotocol. De opmerkingen van de begeleidingscommissie hierop zijn zo veel mogelijk verwerkt. Het huidige Milieukeurcertificatieschema klimaatbeheersing bij datacenters is nog geldig tot 1 juli 2014. Het herziene schema met ingang van 1 juli 2014 heeft een geldigheidsduur van 1 jaar tot 1 juli 2015. ■

DIERLIJKE PRODUCTEN

Ei (Leghennen), vleeskuiken, varken en rundvee

Het certificatieschema Milieukeur Dierlijke producten is ongewijzigd verlengd tot 1 juli 2014. SMK werkt momenteel aan de herziening ervan. Een verslag van de in maart georganiseerde hoorzitting voor Milieukeur Vleeskuikens en Ei (leghennen) kunt u lezen op pagina 5. Vóór de zomer organiseert SMK een hoorzitting voor Milieukeur Varkens. Indien u aan deze hoorzitting wilt deelnemen dan kunt u zich via de Milieukeur website aanmelden voor de digitale SMK-nieuwsbrief. U blijft dan op de hoogte van de ontwikkelingen rond het certificatieschema Milieukeur Dierlijke Producten. ■

www.milieukeur.nl > Nieuws > Digitale nieuwsbrief

PLANTAARDIGE PRODUCTEN

Open teelt

Het herziene certificatieschema voor Milieukeur Plantaardige Producten uit de open teelt is op 1 februari 2014 gepubliceerd en geldig tot 1 januari 2015. Hoofdpunten van de herziening van het certificatieschema Milieukeur Plantaardige Producten uit de open teelt 2014 zijn:

- Toepassen van driftreductie bij alle gewasbespuitingen
 - Actualisatie toegestane gewasbeschermingsmiddelen
 - Herstructurering Algemene Eisen
- Meer ontwikkelingen over internationalisering van Milieukeur staan op Pagina 7.

Bedekte teelt

Het certificatieschema Milieukeur Plantaardige producten uit de bedekte teelt is ongewijzigd verlengd tot 1 januari 2015. De inhoud van het certificatieschema is niet gewijzigd; alleen de reeds in 2013 gepubliceerde aanvullende besluiten zijn in de criteria doorgevoerd en tekstuele onjuistheden werden gecorrigeerd. Het betreft:

- Bij de algemene eisen is het niveau behorende bij kanalisatie aangepast in critical major.
- Cellenteelten (paddenstoelen), criterium

A2.0 : Het minimaal aantal te behalen punten uit de overige keuzemaatlatten (W, E, L, A, V, S, WE) voor paddenstoelen wordt verlaagd van 22 naar 15 punten.

- Het gebruik van bacteriepreparaten/natuurlijke vijanden (bijv. *Bacillus thuringiensis*) telt niet mee in het kg gebruik van actieve stof. Gewasbeschermingsmiddelen met biologische oorsprong tellen wel mee in het kg gebruik van actieve stof (niet relevant voor sprouts).

SMK werkt momenteel aan de herziening van de certificatieschema's Milieukeur Plantaardige Producten uit de open teelt en de bedekte teelt. Wilt u op de hoogte blijven van de herziening van deze schema's dan kunt u zich via de Milieukeur website aanmelden voor de digitale SMK-nieuwsbrief.

www.milieukeur.nl > Nieuws > Digitale nieuwsbrief ■

TEXTILE FROM PAKISTAN CERTIFIED WITH EU ECOLABEL

A Pakistani textile company with representation in Sweden was recently certified with the EU Ecolabel by the Dutch competent body SMK. Anwar Chaudhry of Roki Tex explains.

Roki Tex is the importer and marketing company for the textile company Nishat Mills. Nishat Mills, established in 1951, is the flagship company of the Pakistani Nishat Group. It has an annual turnover of more than 200 million euros. A production facility of 300,000 spindles, 800 air jet looms, and a dyeing and printing capacity of eight million meters per month make Nishat the largest composite textile set-up in Pakistan. Anwar Chaudhry of Roki Tex says, "We sell products worldwide, and therefore also in a lot of countries in the European Union. Most of our customers order online, so we don't have many sales offices. In Europe, we have a sales office in Sweden. The most important countries in Europe for us are the Scandinavian countries, Germany, the Netherlands, Italy, and the UK. Through our regional partners, we supply a lot of hotel and retail chains with our textile products, such as bed sheets, pillow covers, duvet covers, and tablecloths."

LABEL IS COMPLETE

Chaudhry explains why the company chose to obtain the EU Ecolabel. "I've worked in this business for decades now, so I've witnessed the rise of the EU Ecolabel. We started out with national labels, but that became too complex for us. When I first saw the criteria for the EU Ecolabel, I was very impressed with the breadth and completeness of this set of criteria and

decided to go for it. I first contacted the competent body in Sweden, but they were fully booked. Eventually we ended up at SMK in the Netherlands. I am very pleased with the help we received from SMK. They took up the challenge very well, and always helped us out with prompt answers. Auditing was done at the factory in Pakistan in late December."

EFFORTS

About the efforts in certification, Chaudhry says, "Because the company is a member of BSCI [Business Social Compliance Initiative], REACH compliant [Regulation on Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals], and GOTS certified [Global Organic Textile Standard], the production line in our factory itself already complied with the EU Ecolabel criteria for energy consumption and waste water treatment. But we did need to

change our purchase of dyes, chemicals, and raw materials. We now use ecologically grown cotton, certified polyester, and EU Ecolabel-approved chemicals and dyes."

GREAT FUTURE

About the expected rewards of certification, Chaudhry says, "In January we went to a large trade fair, but we were too late to communicate about our certification, because as long as you aren't officially certified, you can't communicate about this matter. But at the moment, I am very busy informing all our customers and resellers, and I expect a significant rise in sales within one year. After all, EU Ecolabel-certified products are only slightly more expensive than regular products, but the certificate represents an added value in environmental awareness. Convincing every partner of the benefits of EU Ecolabel certified textiles costs a lot of time, but I have no problem with that. I am a patient man, and I am convinced that there is a great future for EU Ecolabel-certified textiles!" ■

^

"CONVINCED THAT THERE IS A GREAT
FUTURE FOR EU ECOLABEL-CERTIFIED TEXTILES"

v

EUROPEAN RESTROOMS ARE GETTING GREENER

From producing a curtain rod that never rusts in 1908, to certification of a number of soaps with the EU Ecolabel in 2014, Newell Rubbermaid is a company that emphasises innovation. The soaps that are certified can be found in any restroom in 'high traffic' buildings, such as airports, offices, hotels, restaurants or hospitals.

For Newell Rubbermaid, a global marketer of consumer and commercial products with a strong portfolio of leading brands, certification of these products is part of their sustainability policy. "Our approach to sustainability is put into a 360-degree model," says Nicoletta Pagani, Senior EMEA Brand and Product Manager of the company. "In this circle, we interact with employees, consumers, customers, suppliers and communities to develop our policies on different levels: Governance and Management, Operations and Supply Chain and Products and Packaging."

ASK FOR PROOF

Certification of the soaps took place in the Netherlands, because the Washroom Newell Rubbermaid Center of Excellence is based in the Dutch town of Hillegom. "We sell our products worldwide," continues Pagani. "My responsibility is the EMEA [Europe, Middle East & Africa], and thus the member states of the European Union, too. We decided to apply for certification with the EU Ecolabel for a number of reasons. First of all, certification fits in with our strategy to get greener. It also serves the needs of our customers. More and more of the big players ask for proof of their producers'

claims of working in a more environmentally friendly way. And we want to anticipate changes in legislation and public opinion. With the EU Ecolabel, you are a big step ahead of ordinary products. In that way, you have more certainty of avoiding ingredients that could be controversial in the future, as they are not used any more in our products. The reason why we chose the EU Ecolabel is because in the European Union, this label is well-recognised and trusted by our customers. There is a lot of talk about sustainability, but with this label you can prove that this product is a better choice from an environmental point of view."

FORMULATIONS

For these certifications, Newell Rubbermaid had to look at the formulations of the products. "We formulated the products according to the EU Ecolabel standards, while making no concessions to the quality and efficiency of the products," Pagani explains. "Furthermore, we had to make changes in the packaging of the products to meet the standards." Newell Rubbermaid expects a more positive image in the market as a result of having the EU Ecolabel. Pagani says, "It depends on the maturity of the market whether it will also have a positive

^
"WITH THE EU ECOLABEL,
YOU ARE A BIG STEP
AHEAD OF ORDINARY
PRODUCTS"
v

influence on sales. In some markets there is an even stronger focus on the price per litre, while in other markets the proof of being more environmentally friendly is more important."

SATISFIED WITH PROCESS

Pagani is satisfied with the certification process at the competent body SMK, but she still has some worries about future developments of the criteria of the EU Ecolabel. "I would say that it's very important that the competent bodies of the EU Ecolabel are in close contact with the decision-making units in the European Union. In that way, certificate owners can be sure of the efficacy of their efforts for a longer period. The discussion on the use of biocides, for instance, is still ongoing and a clear policy still hasn't been defined. The more certainty we have on these matters, the better." ■

AMSTERDAMSE BLOEMIST HAALT IN EEN KEER GOUD

De Roos Geschenken B.V. uit Amsterdam behaalde onlangs in een keer het gouden certificaat van de Barometer Duurzame Bloemist. Dit niveau staat gelijk aan Milieukeur. "Duurzamer ondernemen werkt heel aanstekelijk als je ziet wat het oplevert", zegt eigenaar Bart Wilting.

"We zijn in eerste instantie vanuit commerciële motieven aan het certificeringstraject begonnen", zegt Bart Wilting. "Daar maken we geen geheim van. We hebben veel klanten bij de overheid en semi-overheid en die hebben duurzaamheid tegenwoordig hoog op hun wensenlijstje staan. Wij willen graag aan die wensen voldoen en met het keurmerk Milieukeur kun je laten zien dat je het wat dat aangaat goed voor elkaar hebt. Daarnaast waren we al flink duurzaam bezig, vandaar ook dat we het aandurfden om direct voor goud op te gaan. We hoefden niet helemaal bij nul te beginnen. We hadden alleen nog niet zo heel precies in

beeld wat alle maatregelen opleverden en wat we nog meer konden doen. De Barometer Duurzame Bloemist maakt dat inzichtelijk."

VERKOOP VIA INTERNET

De Roos Geschenken uit Amsterdam is een online bloemenzaak. "Voorheen hadden we nog een winkel in hartje centrum", vertelt Wilting, "maar om flexibeler te kunnen ondernemen zijn we vijftien jaar geleden volledig overgestapt op de verkoop via internet." De Roos bedient zowel de zakelijke als de particuliere markt. Klanten kunnen er terecht voor boeketten en diverse andere cadeaus, zoals fruitmanden, flessen wijn en chocolade. De Roos bezorgt de producten door heel Nederland en heeft tien medewerkers in dienst.

INKOOPPERCENTAGE MPS-A BLOEMEN

De Roos gebruikte al groene stroom en brengt al het verpakkingsmateriaal van de veiling weer terug voor recycling. Ook kocht het bedrijf al langer grote partijen MPS-A/FFP bloemen in. "Het halen van die minimale inkoop van 50 procent MPS-A bloemen kostte ons daarom ook niet heel veel moeite", zegt Wilting. "Veilingen hebben tegenwoordig steeds meer aanbod aan duurzamere bloemen." Het bedrijf moest nog

wel overschakelen op andere schoonmaakmiddelen. "Na enig zoeken vonden we een nieuwe leverancier die een totaalpakket aan chemievrije producten kan leveren", zegt de bloemist. "Maar het administratieve werk voor de certificering was wel de grootste klus. Je krijgt het niet cadeau natuurlijk."

GOEDE AFWEGINGEN MAKEN

Wilting: "Verder moet je ook goed afwegen wat je als bedrijf wil en kan. Niet alle milieubesparende maatregelen die je wilt nemen, kun je gelijk doorvoeren. Zo willen wij nog graag overschakelen op elektrische bestelbusjes, maar dat was voor de certificering niet haalbaar. We zitten onder meer nog vast aan bestaande leasecontracten. Ook onderzoeken we nog wat zonnepanelen ons kunnen opleveren. Maar ook die liggen niet zomaar op je dak. Je moet goed afwegen wat realistisch is."

KANS OP WINNEN AANBESTEDING

De Roos profileert zich al volop met Milieukeur. "Het logo staat nu op al onze facturen. En we doen mee aan een aanbesteding van een overheidsorganisatie die veel waarde hecht aan duurzamer ondernemen. Daar maken we een grote kans", zegt Wilting. De Amsterdamse bloemist heeft de smaak in ieder geval te pakken. "Als je eenmaal met duurzamer ondernemen begint, blijf je zoeken naar manieren om het steeds beter te doen. Het is heel aanstekelijk als je ziet wat het oplevert." ■

BLOEMISTERIJ DISTEL & MIRT TROTS OP 'GOUD EN MILIEUKEUR'

Eind 2013 bemachtigde bloemisterij Distel & Mirt uit Gorinchem het felbegeerde gouden niveau van de Barometer Duurzame Bloemist voor haar beide vestigingen. Eerder al behaalde het bedrijf het zilveren niveau voor één winkel. "In deze regio zijn wij de enige bloemist die het gouden certificaat – en daarmee Milieukeur - kan overleggen", zegt eigenaresse Carolien Verdonk. "Natuurlijk ben ik trots."

In 2008 greep Carolien Verdonk de verbouwing van haar bedrijfspand aan om duurzamer te gaan werken. "We speelden toen al een tijdje met de gedachte om daar eens flink in te duiken", zegt de eigenaresse. Verdonk zwaait al zeventien jaar de scepter over het bloembedrijf dat zowel de particuliere als de zakelijke markt bedient. Verdonk: "Onze zakelijke klanten – waaronder de gemeente Gorinchem - vroegen steeds vaker om duurzamere bloemen en planten. En ook de vereniging van Business Bloemisten, waarbij wij zijn aangesloten, stimuleert haar leden om aan de slag te gaan met de Barometer Duurzame Bloemist. De verbouwing van ons pand in 2008 vonden we een mooi moment om die stap te zetten. Dus schakelden we onder meer over op energiebesparende lampen en groene stroom, scheiden we sindsdien alle afval, en zijn chloor en geleverde producten hier uit den boze. Ook ons verpakkingsmateriaal is chloorvrij en biologisch afbreekbaar."

PROFILEREN IN DE REGIO

In 2009 bleken de inspanningen van het bedrijf goed voor het zilveren niveau van de Barometer Duurzame Bloemist. Maar daar bleef het niet bij. Verdonk: "We wilden nog een stap verder gaan. Met het gouden niveau mag je ook het keurmerk Milieukeur gaan voeren en dat wilden we heel graag. Daarmee kunnen we ons nog beter profileren in de regio." Intussen was het bedrijf ook druk met het opzetten van een tweede vestiging in het centrum van Gorinchem, "Onze nieuwe winkel wilden we uiteraard gelijk meenemen in het certificeringstraject voor goud. Als je je als bedrijf afficheert met 'natuurlijk' moet je dat ook waarmaken", zegt Verdonk. In 2013 opende Verdonk het tweede filiaal.

VEILINGEN MEER AANBOD

"Het voldoen aan het percentage ingekochte duurzame bloemen kostte ons de meeste moeite", zegt Verdonk. Voor het zilveren niveau

moet minimaal 30 procent van de ingekochte bloemen en planten het MPS-A, Milieukeur of EKO-keurmerk dragen. Voor het behalen van het gouden niveau is minimaal 50 procent vereist. "Dat is best pittig", zegt de bloemist. "Maar door heel goed in de gaten te houden wanneer en hoeveel groenproducten je van welk soort inkoop, lukt het toch. Verder hebben veilingen tegenwoordig ook meer aanbod aan duurzamer geteelde bloemen en planten dan twee jaar geleden. Want zij zien de vraag ernaar toenemen en spelen daarop in. Een goede zaak natuurlijk."

KOPIE CERTIFICAAT NAAR KLANTEN

Verdonk heeft al haar klanten laten weten dat het bedrijf sinds november 2013 Milieukeur-proof is. "Ik heb een kopie van het certificaat naar alle bestaande klanten gestuurd", vertelt ze. "Iedereen mag het weten. Er zijn in Nederland nu zeven bloemisten die Milieukeur mogen voeren. En wij zijn er een van." ■

'ZWART OP WIT DAT WE WERK MAKEN VAN WATERKWALITEIT'

Waterschap Rijn & IJssel ontving eind 2013 het zilveren certificaat van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer. "Zo'n certificaat illustreert dat we zelf ook hard werken aan de verbetering van de waterkwaliteit", zegt Peter Schrijver, bestuurder van het Waterschap Rijn & IJssel. "En dat helpt ons bij het overtuigen van andere partijen om ook hun steentje bij te dragen."

"Als je beheerder bent van een groot aantal terreinen en anderen aanspreekt op duurzaam terreinbeheer moet je zelf wel het goede voorbeeld geven", zegt Peter Schrijver, bestuurder van het Waterschap Rijn & IJssel. "Met het behalen van het zilveren certificaat voor de Barometer Duurzaam Terreinbeheer tonen we aan dat we zelf ook een flinke bijdrage leveren aan de verbetering van de waterkwaliteit. Daarmee sta je sterker als je de medeoverheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties waarmee je samenwerkt wilt overtuigen van nut en noodzaak van duurzamere werkmethodes."

Waterschap Rijn & IJssel is actief in Oost-Gelderland, het zuiden van Overijssel en het zuidoosten van de Veluwe. Het waterschap beheert hier het (grond)waterpeil, zuivert het rioolwater en zorgt voor schoon water in beken, sloten en rivieren. Dit doet de organisatie met behulp van honderden stuwen, dertien rioolwaterzuiveringsinstallaties, zeventig gemalen en ruim 140 kilometer dijken langs de Rijn en IJssel. Het waterschap werkt daarvoor nauw samen met 22 gemeenten in het werkgebied.

VEGEN EN BORSTELLEN

Een belangrijk doel van de Barometer is het terugdringen en voorkomen van de emissie naar

het oppervlaktewater van onkruidbestrijdingsmiddelen op basis van glyfosaat. "Op dat punt hebben wij vijf jaar geleden zelf al de omslag gemaakt, toen zijn we gestopt met het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen", vertelt Monique Boessenkool. Als medewerker van de afdeling facilitaire zaken van het waterschap was zij nauw betrokken bij de certificering. Boessenkool: "We hebben enkele van onze terreinen toen ook opnieuw ingericht met onderhoudsarme verhardingen en overall duurzamere reinigingsmethodes ingevoerd. Veel van onze terreinen worden nu 'gewoon' weer een paar keer per jaar geveegd of geborsteld. Op plekken waar het kan laten we het onkruid zelfs wat langer staan. Bij uitzondering passen we nog wel onkruidbeheer toe met behulp van glyfosaat, bijvoorbeeld op onze dijken. Om de kwaliteit van die dijken te bewaken is goed onkruidbeheer noodzakelijk en volledig chemievrij beheer is daarbij eigenlijk niet mogelijk."

ZWART OP WIT

Boessenkool heeft zich voor de certificering intensief beziggehouden met verzamelen van alle informatie. "Dat was een flinke klus", zegt ze. "We hebben alle contracten met alle aannemers opnieuw tegen het licht gehouden. Ook zij moesten komen met registraties, maar het is gelukt. We hebben onze werkprocessen

^
"HET CERTIFICAAT HELPT
ONS OM ANDERE
PARTIJEN TE OVERTUIGEN
OOK HUN STEENTJE BIJ
TE DRAGEN AAN DE
WATERKWALITEIT"
v

nu volledig in kaart én zwart op wit dat we voldoen aan alle eisen die horen bij het zilveren niveau van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer."

Peter Schrijver: "Steeds meer organisaties en bedrijven in onze regio staan open voor duurzamer terreinbeheer. Zo hebben wij de afgelopen jaren in samenspraak met de gemeenten en boerenbedrijven de afspoeling van landbouwterreinen naar oppervlaktewater teruggedrongen, zodat er minder bestrijdingsmiddelen in het water terechtkomen. Ook 'mest' is van belang bij het verbeteren van de waterkwaliteit. Doordat wij meten en adviseren kunnen de boeren nu 'op maat' bemesten. Dat kost minder mest, levert een betere opbrengst van het gewas en geeft minder uitspoeling. Maar er valt nog veel meer winst te halen. Zo kun je bij de aanleg of (her)inrichting van een terrein kiezen voor alternatieven voor klinkerverharding, die onkruidbestrijding zonder chemische middelen eenvoudiger maken." ■

MONIQUE BOESSENKOOL

PETER SCHRIJVER

HERZIENING BAROMETER DUURZAAM TERREINBEHEER

Op gebied van de toelating van het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen zijn er veel ontwikkelingen. Per 15 november 2015 wordt het gebruik van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen op verhardingen verboden. Per die datum mag onkruid op verhardingen alleen nog maar 'niet-chemisch' worden bestreden.

HERZIENING 2014

Najaar 2014 wordt de Barometer Duurzaam Terreinbeheer herzien. De niveaus voor Toepassing van Glyfosaat en 'Brons' komen naar verwachting te vervallen, in verband met de nieuwe wetgeving.

De Barometer zal vervolgstappen zetten in aansluiting op deze nieuwe wetgeving en op ontwikkelingen in de praktijk. Aandachtspunten bij de herziening zijn het verder terugdringen van chemiegebruik (op groene terreinen) en het verminderen van de milieubelasting van niet-chemische onkruidbestrijdingstechnieken. Bij de herziening zal ook worden gekeken hoe

de motie van de Tweede Kamer te interpreteren waarin wordt gesteld dat er voor het gebruik van chemische middelen op verhardingen "alleen uitzonderingen op het verbod toegestaan zouden moeten worden die voldoen aan de criteria goud en zilver van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer van de Stichting Milieukeur".

DRIE NIEUWE NIVEAUS?

Een 1e niveau zal mogelijk de noodzakelijke uitzonderingen borgen voor de toepassing van chemische onkruidbestrijdingsmiddelen.

Dit niveau biedt dan een goed instrument voor (gemeentelijke) opdrachtgevers om uitvoerders aan te sturen.

Het 2e niveau kan duurzaam terreinbeheer 'in de breedte' definiëren. Het gaat dan om een aanvulling op het 1e niveau met alle relevante thema's voor het duurzaam beheer van terreinen zoals groenafval, duurzame inkoop van (plant)materialen en natuurbeheer. Een 3e niveau zou de duurzaamheidseisen kunnen uitwerken van de aanleg van nieuwe terreinen (zoals sportvelden, woonwijken, industrieterreinen).

Onderzoek en ontwikkeling voor de herziening van de drie niveaus van de Barometer vindt plaats in nauw overleg met onder meer de certificaathouders. Na publicatie van het nieuwe certificatieschema is er voor bestaande certificaathouders een overgangstermijn. ■

Uit recent onderzoek van CLM blijkt dat chemievrij beheer voor gemeenten steeds minder kostenverhogend is. Dit komt ook doordat de totale kosten van chemisch onkruidbeheer zijn toegenomen, doordat de strenge DOB-richtlijnen zodanig beperkend zijn dat aanvullende maatregelen (zoals preventief veegbeheer) noodzakelijk zijn.

ERVARINGEN IN NOORD-BRABANT

De provincie Noord-Brabant probeert al jaren om het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen te verminderen. Onderzoek wees uit dat 82% van alle 67 Brabantse gemeenten geen chemische onkruidbestrijdingsmiddelen meer gebruikt in de bebouwde kom.

- Bij onderhoud aan verhardingen, zoals wegen, parkeerplaatsen en trottoirs, werkt 45% van de Brabantse gemeenten chemievrij.
- Bij het onderhoud aan sportvelden blijkt nog een wereld te winnen. Daarin werkt slechts 13% van de Brabantse gemeenten chemievrij. (Informatie overgenomen uit artikel van Provincie Noord Brabant)

ZILVER EN GOUD VOOR WATERSCHAP ROER EN OVERMAAS EN WML

OPROEP: VEEL MEER DUURZAAM TERREINBEHEER NODIG IN LIMBURG

UITREIKING GOUDEN CERTIFICAAT AAN WML. VAN LINKS NAAR RECHTS: HEDWIG VAN BERLO (MEDEWERKER STRATEGIE & INNOVATIE), ERWIN STULTIENS (MEDEWERKER TERREIN- EN GRONDZAKEN), RIA DOEDEL (DIRECTEUR) EN BERT KERSTEN (DEPUTÉ PROVINCIE LIMBURG).

UITREIKING ZILVEREN CERTIFICAAT AAN WATERSCHAP ROER EN OVERMAAS. VAN LINKS NAAR RECHTS: PAUL STEEGEMANS (ONDERHOUDSMANAGER WATERSCHAP ROER EN OVERMAAS), JAN SCHRIJEN (VOORZITTER WATERSCHAP ROER EN OVERMAAS) EN BERT KERSTEN (DEPUTÉ PROVINCIE LIMBURG).

Dinsdag 18 maart reikte de Limburgse gedeputeerde Bert Kersten twee certificaten uit van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer: Waterschap Roer en Overmaas en Waterleiding Maatschappij Limburg (WML) beheren hun terreinen volgens de richtlijnen van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer van Stichting Milieukeur. Tijdens de uitreiking werden ook andere terreinbeheerders (zoals gemeenten) opgeroepen om meer werk te maken van duurzaam terreinbeheer.

Het certificaat Barometer Duurzaam Terreinbeheer richt zich op de inrichting en het beheer van groene en verharde terreinen. Het stelt strenge eisen aan onder meer het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen, het omgaan met bijvoorbeeld zwerfafval en het gebruik en de inkoop van duurzamere materialen. Afhankelijk van de genomen maatregelen

zijn er certificaten in brons, zilver en goud. Een belangrijk doel van de Barometer Duurzaam Terreinbeheer is het zo veel mogelijk terugdringen en voorkómen van bestrijdingsmiddelen in bodem, grondwater en oppervlaktewater. Om dat doel te bereiken, moet duurzaam terreinbeheer niet beperkt blijven tot waterschappen en drinkwaterbedrijven. Een brede aanpak is nodig: het wegstromen van bestrijdingsmiddelen houdt immers niet op bij de perceelsgrens.

EEN GOED BEGIN

Vandaar dat WML en Waterschap Roer en Overmaas de certificaten die zij vandaag ontvangen niet zien als een eindresultaat, maar vooral als een goed begin van meer duurzaam terreinbeheer in Limburg. Directeur Ria Doedel

van WML: "het certificaat is een mooie beloning van ons werk, maar geen doel op zich. Belangrijk is dat we het goede voorbeeld geven. Een voorbeeld dat navolging verdient en nodig heeft."

▲
"GOED BEGIN VAN
MEER DUURZAAM
TERREINBEHEER IN
LIMBURG"
▼

Voorzitter Jan Schrijen van Waterschap Roer en Overmaas: "We zien juist nu dat gemeenten om financiële redenen terugrijpen naar milieuvriendelijke onkruidbestrijding. Jammer. Ook Waterschap Roer en Overmaas geeft nu het goede voorbeeld. Daarmee moedigen we de gemeenten aan om ook in deze tijden duurzaam terreinbeheer toe te passen. Alleen zo kunnen we de kwaliteit van ons oppervlaktewater én ons drinkwater op langer termijn waarborgen."

Ook andere partijen riepen tijdens de uitreiking op tot meer duurzaam terreinbeheer in de provincie. ■

HERMAN DOCTERS VAN LEEUWEN -PROJECTLEIDER AGRO/FOOD BIJ SMK- GAF TIJDENS DE CERTIFICAATUITREIKING EEN PRESENTATIE OVER DE RELATIE TUSSEN 'ONKRUID EN SCHOON DRINKWATER'.

Een belangrijke verbetering in MDV 8.1. is de verfijning van de systematiek voor het meten van hoe energiezuinig de kunstverlichting in een stal is.

Licht is nodig voor het prettig en veilig kunnen uitvoeren van werkzaamheden in stallen en voor het functioneren van de dieren die in stallen gehouden worden. In de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) wordt het toepassen van energiezuinige kunstverlichting met punten gewaardeerd in de Energiemaatlat.

In MDV 7.1 werden per type energiezuinige kunstverlichting verschillende puntenaantallen toegekend. Door de snel toenemende –en steeds doorgaande– ontwikkelingen op het gebied van kunstverlichting was het noodzakelijk om tot een ander objectief meetsysteem te komen. Voor de herziening van MDV 8.1 gaven het Ministerie van EZ en SMK daarom opdracht aan Wageningen UR (WUR) om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden. WUR deed een inventarisatie bij een aantal leveranciers van stalverlichting en fabrikanten van lampen en

kwam met een advies voor een puntensystematiek en een borgingsmethode. Het advies werd overgenomen in de criteria van MDV 8.1.

WAARDERING TYPEN KUNSTVERLICHTING

Voor een goed inzicht was eerst een inventarisatie noodzakelijk van de typen kunstverlichting die in stallen worden toegepast en de belangrijkste duurzaamheidseigenschappen ervan. Uit Tabel 1 blijkt de zeer grote verscheidenheid aan lamptypen die worden toegepast in stallen.

Tabel 1 Overzicht van typen kunstverlichting in stallen en hun duurzaamheidseigenschappen

Verlichtingstype	Lumen/Watt verhouding (range)	Gem. technische levensduur* (branduren)	Lumenbehoud over technische levensduur (%)
Filamentverlichting			
Gloeilampen /halogeenlampen	5-25	1000-3000	80
Lagedrukgasontladingsverlichting/Fluorescentieverlichting			
Spaarlampen	40-70	10.000-20.000	60-70
TL-buis (T8/TL-D, 26 mm; excl. vsa)	40-90	10.000-15.000	70-90
TL-buis (T5, 16 mm; excl. vsa)	80-100	10.000-25.000	70-90
Cold Cathode Fluorescent (CCF) lampen	70-80	30.000-40.000	70
Inductielampen	80-100	30.000-100.000	70-90
Hogedrukgasontladingsverlichting			
Metaalhalidelampen (100-400 W)	60-120	10.000-25.000	50-70
Hogedruknatriumlampen (100-400 W)	80-150	15.000-40.000	80-95
LED verlichting			
Lampen, buizen, slangen, etc.	70-120	15.000-100.000	70-80

* Geformuleerd als het aantal branduren waarbij 50% van de lampen is uitgevallen

Die grote diversiteit van lampen en de verschillende ontwikkelingen van de energiezuinigheid tussen verlichtingstypen bemoeilijken een goede waardering van de energiezuinigheid door middel van een indeling in verlichtingstypen. Daarom deed WUR de aanbeveling om in MDV 8.1 de waardering te definiëren door middel van een Lumen/Watt-verhouding van de gehele verlichtingsinstallatie. Het gaat dan om het geheel van de lamp, het armatuur en het voorschakelapparaat. Daarbij werd een klasse-indeling gedefinieerd voor de hoofdverlichting:

- **Zuinig** 50-80 Lumen/Watt
- **Zeer zuinig** >80 Lumen/Watt

BORGING

Een verdere belangrijke wijziging in MDV 8.1 is dat de borging van het verlichtingssysteem wordt gebaseerd op een licht-/installatieplan. In dat plan moeten de Wattages- en Lumen-outputs van het verlichtingssysteem en de gerealiseerde verlichtingssterktes op vloerniveau worden weergegeven (Tabel 2). Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

- er wordt niet gerekend met reflecties van licht door bijvoorbeeld wanden, vloeren en dakvlakken
- er wordt gerekend met het te behalen Lux-niveau op vloerhoogte. Omdat het oog van de dieren zich boven het vloerniveau bevindt (waar de verlichtingssterkte in Lux groter is dan op vloerniveau) zal het verlichtingssysteem een hogere verlichtings-

sterkte realiseren dan berekend. Dit geeft compensatie voor vervuiling van armaturen die in de loop van de tijd optreedt

- er gelden eisen voor de gelijkmatigheid van de verlichting ■

Tabel 2

Minimaal lichtniveau per MDV diercategorie

MDV diercategorie	Minimaal LUX niveau
Konijnenstallen	20
Melkgeitenstallen	120
Melkveestallen	120
Pluimveestallen	
- eenden	25
- leghennen	20
vleeskuikens	
kalkoenen	
Varkensstallen	40
Vleeskalverenstallen	40
Vleesveestallen	50

JACQUES VAN DER WINDT (L) EN
TIES LAGRAAUW VAN AGRILIGHT (R)

“NU WORDEN GEEN APPELS MEER MET PEREN VERGELEKEN.”

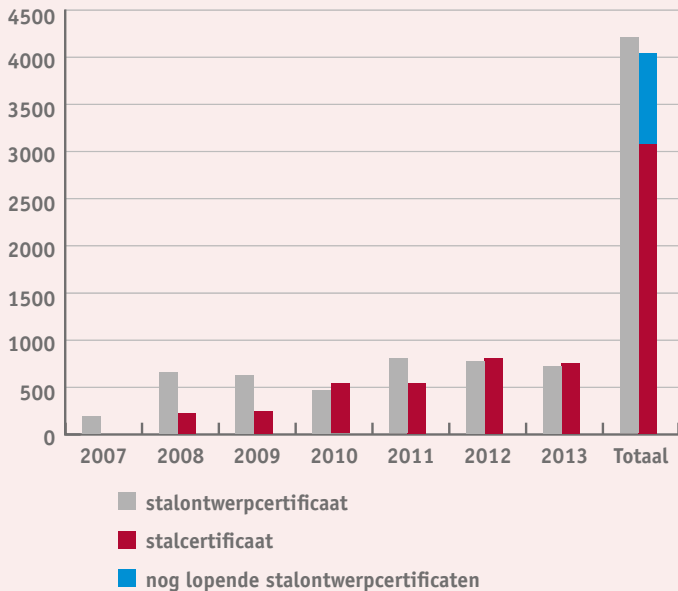
Jacques van der Windt – accountmanager bij Agrilight – is heel positief over de nieuwe MDV-criteria voor kunstverlichting. Agrilight is specialist in verlichting in stallen en agrarische gebouwen en heeft een eigen R&D afdeling en productie. “Via de MDV 8.1 criteria is het nu erg goed mogelijk om via een uniform systeem verschillende methodes van energiezuinige kunstverlichting objectief met elkaar te vergelijken”, aldus Jacques. “Een veehouder kan daarmee een afgewogen beslissing maken voor een investering in een bepaald lichtplan. Die keuze kan hij dan bepalen aan de hand van range, branduren, levensduur, energiebesparing en het aantal punten dat zijn lichtplan oplevert op de MDV-maatlatten.”

RECHTSTREEKSE INVLOED OP DIERENWELZIJN

Ties Lagraauw doet ‘sales’ bij Agrilight en is ook enthousiast over de nieuwe MDV-criteria voor kunstlicht. Hij benadrukt daarbij het belang van een goed lichtplan en de invloed dat ‘licht’ heeft op dierenwelzijn en -gezondheid. “Zo is de kwaliteit van het kunstlicht in een melkveestal en de afstemming ervan op het bioritme van de koe rechtstreeks van invloed op de voeropname, melkgift en levensduur van de koe.” Ook in de kippenhouderij is goed en egaal verspreid kunstlicht van groot belang voor de gezondheid van het dier. Ties: “Licht en het gebruik van antibiotica hebben zelfs met elkaar te maken. Kippen hebben de neiging tot groepsvorming op donkere, of juist lichte ‘spots’ op de stalvloer. Doordat veel kippen dan op één plaats blijven raakt de ondergrond verzadigd met hun uitwerpselen. En dat kan weer leiden tot voetzoolontstekingen die behandeld moeten worden met antibiotica.” ■

MDV 2007 - 2014

Grafiek 1: Aantal afgegeven stalontwerp- en stalcertificaten per jaar en totaal per 31-12-2013

De Maatlat Duurzame Veehouderij blijkt al vanaf de start in 2007 een aantrekkelijk instrument voor ondernemers om in een duurzamere veestal te investeren om daarmee gebruik te kunnen maken van fiscale voordelen.

Van 2007 tot en met 2013 werden 4.198 stalontwerpcertificaten uitgereikt. Daarvan werden er inmiddels 3.066 omgezet in een definitief stalcertificaat. De (ver)bouw van deze stallen is daarmee daadwerkelijk volgens de vereiste MDV-duurzaamheidscriteria gerealiseerd. Per 31-12-2013 zijn er nog 973 lopende stalontwerpcertificaten. Dit betekent dat 159 (3,8%) van alle afgegeven ontwerpcertificaten in ieder geval niet worden gerealiseerd. (Grafiek 1).

STALCERTIFICATEN 2007 - 2013 (Grafiek 2)

Van de totaal 3.066 uitgereikte stalcertificaten zijn:

- 1.423 certificaten voor varkensstallen
- 892 certificaten voor rundveestallen
- 751 certificaten voor pluimveestallen (stallen voor leghennen, vleeskuikens, eenden, kalkoenen en konijnen)

Grafiek 2: Stalcertificaten per diercategorie

In 2011 werden MDV certificatieschema's gepubliceerd voor de kleinere diersector van de MDV. Tot en met 2013 nam een tiental eenden-, kalkoen- en konijnenstallen deel aan de MDV.

2014

Voor de in 2013 gepubliceerde MDV-certificatieschema's voor melkgeiten en vleesvee zijn nog geen certificaten uitgegeven. Doordat er in 2013 nog geen goedkeuring vanuit Brussel was konden deze sectoren nog niet meedoen met de MIA/Vamil-regeling. In 2014 is er goedkeuring van de Europese Commissie en zijn duurzame melkgeiten- en vleesveestallen opgenomen in de Milieulijst.

Ook dit jaar is er weer een herziening van de MDV. Hierbij worden onder andere stakeholders geconsulteerd door middel van een schriftelijke inventarisatie. SMK nodigt via haar e-mailservice en andere media geïnteresseerden uit om nieuwe ontwikkelingen te melden en praktijkervaringen te delen met de huidige MDV-certificatieschema's. In het laatste kwartaal van 2014 vinden hoorzittingen in de vorm van openbare consultatiebijeenkomsten plaats. Het College van Deskundigen MDVA weegt de input van deze bijeenkomsten mee bij het definitief vaststellen van het geactualiseerde certificatieschema MDV.

GROEN LABEL KAS EN DE GLASTUINBOUW- SECTOR 2013

In 2012 daalde voor het eerst sinds jaren het aantal hectare glastuinbouw in Nederland onder de 10.000 naar 9.960 hectare; in 2013 daalde dit verder naar 9.817 hectare.

ONTWIKKELING GROEN LABEL KAS 2013

Het aantal per jaar afgegeven GLK-certificaten bereikte in 2011 een dieptepunt met 28 kassen. In 2012 groeide dit aantal naar 33 certificaten (+18%) en in 2013 zette de stijging door naar 41 certificaten (+46% t.o.v. 2011).

Het aantal certificaten dat in 2013 werd uitgegeven voor de groenteteelt bleef t.o.v. 2012 gelijk (21 kascertificaten); in de sierteelt was er een stijging van 12 naar 20 certificaten (+60%). (Grafiek 1)

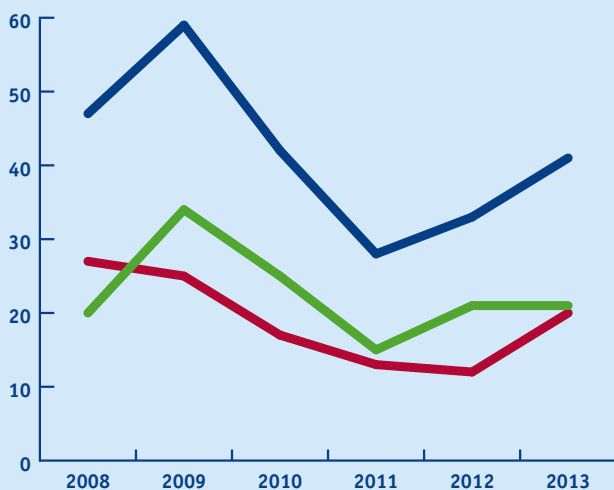
In de groenteteelt valt op dat er 8 certificaten voor kassen met aardbeienteelt zijn uitgereikt, tegenover 2 in 2012 en 1 in 2011. In 2013 werden in de sierteelt 7 certificaten voor kassen met tulpeenteelt uitgegeven, tegenover 3 in 2011 en nul in 2012.

In 2012 bedroeg de aan de certificaten gekoppelde bedrijfsoppervlakte totaal 174 hectare. Dit nam in 2013 af naar 158 hectare (-9%). In de groenteteelt was er een afname van 125 naar 116 hectare (-7%). Voor de sierteelt bedroeg de afname 14% (van 49 naar 42 hectare). (Grafiek 2) Deze afname is deels toe te schrijven aan de gemiddeld kleinere oppervlakte van kassen voor tulpen- en aardbeienteelt (tulpe 0,6 ha en aardbei 1,3 ha) in vergelijking met de traditionele sier- en groentegewassen.

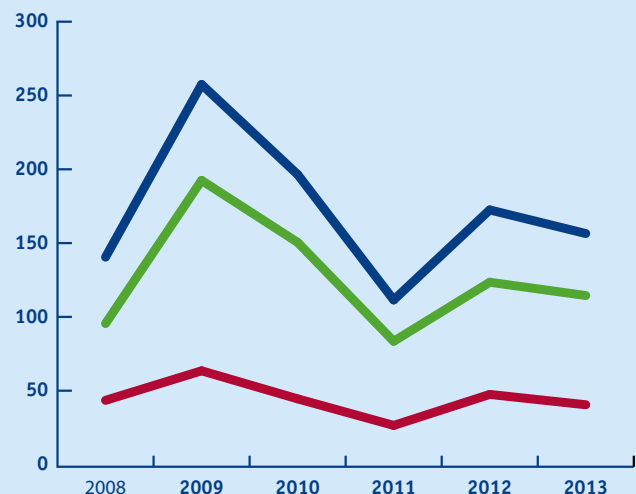
Er zijn van 1999 tot en met 2012 totaal 1.746 GLK-certificaten uitgereikt. In 2013 zijn 41 GLK-kasontwerpcertificaten afgegeven. Het aangevraagd investeringsbedrag voor GLK-kassen van 1999 tot en met 2012 bedraagt 8.7 miljard euro voor MIA/Vamil en 4.8 miljard euro voor de Regeling groenprojecten. ■

Grafiek 1:
Aantal Groen Label Kassen onderverdeeld
in groenteteelt en sierteelt over 2008 – 2013

— GLK totaal
— GLK groenteteelt (nieuw- en verbouw)
— GLK sierteelt (nieuw- en verbouw)

Grafiek 2:
Aantal hectare nieuw- en verbouw
Groen Label Kas 2008 - 2013

— GLK totaal
— GLK groenteteelt (ha nieuw- en verbouw)
— GLK sierteelt (ha nieuw- en verbouw)

SMK. KOMPAS VOOR DUURZAMER ONDERNEMEN

SMK is de natuurlijke partner voor bedrijven, branches, ketens, overheden en organisaties bij het ontwikkelen, beheren en toetsen van transparante duurzaamheidscriteria. Ook maakt SMK aan deze criteria gerelateerde benchmarksystemen en geeft op projectbasis advies bij het verduurzamen van producten, diensten of processen.

SMK-Nieuws is een uitgave van:

SMK
 Alexanderveld 7
 2585 DB Den Haag
 Tel. (070) 358 63 00
 Fax (070) 350 25 17
 smk@smk.nl
 www.smk.nl

Redactie:

SMK, De Nieuwe Lijn

Vormgeving:

IJzersterk, Rotterdam

Druk:

Drukkerij De Bink, Leiden FSC-gecertificeerd

SMK-Nieuws ontvangen?

SMK-Nieuws is gratis. Als u dit magazine wilt ontvangen stuur dan een e-mail aan smk@smk.nl met uw naam, bedrijf/organisatie, functie en adresgegevens.

E-mail service

Via www.smk.nl kunt u zich aanmelden voor de e-mailservice van SMK. U bent dan nog sneller op de hoogte van actuele ontwikkelingen.

Twitter:

Volg SMK op Twitter:
https://twitter.com/SMK_Keurmerken

Papier:

SMK-Nieuws wordt gedrukt op Biotop, FSC gecertificeerd papier en is geproduceerd zonder toepassing van optische witmakers en chloorhoudende bleekmiddelen.

MIX
 Papier van
 verantwoorde herkomst
FSC® C022586

©SMK. Artikelen uit het magazine SMK-Nieuws zijn eigendom van SMK en mogen onder bronvermelding worden overgenomen.